

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
 mesečno 15
 za zased. ozemlje . . . 300
 za inozemstvo . . . 40c

Oglast za vsak mm višine
 stolpea (58 mm) . . 2 K
 mali oglasti do 30 mm
 stolpea (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
 Telefon št. 72

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6
 Telefon št. 36

Račun kr. poš. ček. urada
 šte. 11.842

Pred tremi dnevi se je zaupno izvedelo, da je generalna direkcija carin izdala na carinarnice brzojavko, s katero se odreja 100%ni povisek uvozne in 50%ni povisek izvozne carine. Vsled tega je naletstvo JDS. naprosilo poslanca dr. Brezgarja, da brez odloga odide v Beograd in ugovori, odkod ta povisek izhaja. Danes se je dr. Brezgar vrnil, na kar se je za jutri v soboto ob 3. uri popoldne v mestno dvorano sklicala izredna seja naletstva JDS., h kateri so povabljeni zastopniki gospodarskih krogov, ki so sodelovali pri pripravi najnovejše naredbe o poslovnem davku.

Spor radi nezakonite in škodljive naredbe.

Ljubljana, 5. novembra. JDS se od lanske jeseni skoro neprestano nahaja v borbi s finančnim resortom. Ko je z ozirom na interese našega gospodarstva prišlo februarja 1920. do velikega konfliktu s tedanjim finančnim ministrom Velikovcem, je izbruhnila ministrska kriza. Za njimi je radikalec Janković vsled sklepa Protić-Koroščeve vlade odredil izvedbo zamenjave kron v razmerju 1:4 in prišel z novimi bremenji. Ko je finančni minister Stojanovič nastopil z novimi idejami, ki so se glede stanja naše valute nekaj časa prav dobro obnesle, ga je JDS podpirala. Finančni problem je sploh najtežja stvar v državi. Država potrebuje za svoje rastoče izdatke velike količine denarja, če pa te hoče pokriti, zadene na naraven odpor. JDS je v tem pogledu branila vse, kar je bilo razumno in se je dalo zagovarjati.

Najhujša borba je začela, ko je bil objavljen proračun. Naši poslanci so v finančnem odseku dosegli znatne olajšave zlasti za Slovenijo. Proti davku na poslovno obrt so izvajali ta uspeh, da se je finančni minister na enki z gospodarskimi organizacijami zedinil na to, da se ta davek premeni v drugo obliko, ki bo prilično enaka po efektu, a bo bolj racionalna in manj mučna.

Gospodarske organizacije, med njimi tudi ljubljanske, so se odločile za težke žrtve, ki gredo v mnogem preko interesov našega gospodarstva. Vendar smo na kompromis naših gospodarskih korporacij več ali manj vezani. Zato pa se moramo toliko bolj protiviti vsaki spremembi njihovih sklepov in prenehanju uveljavljanja nove naredbe.

Hvalisanje dr. Koroščevih „uspehov“ pri podpisu proračuna v klerikalnem časopisu je naenkrat ovrženo z najnovejšo carinarsko odredbo.

JDS ni demagoška stranka. Njo vodi samo prepričanje, da pretiravanje ne more vesti do uspeha in da more nenadno uveljavljanje dalekosežnih odredb peljati samo v kaos. Zato bo nastopila odločno, ne plaš se nobenih konsekvenc. Naredba g. Kukića mora pasti in kompromis gospodarskih korporacij se mora točno izpeljati po primerni vakaciji, da se more naš gospodarski svet na nov položaj pripraviti.

Velika nesreča v Beogradu.

Beograd, 4. novembra. (Izvirno). Danes se je ob 5. uri popoldne zgodila tu velika nesreča. Tramvajski remorker je vozil poln voz premoga do vojne akademije. Voz se je odpel in zdrčal po tiru navzdol, prevrnil v diru dva voza, ubil dva konja ter se z vso silo zaletel v glavni uhod kolodvora. Tam je težko ranil 12 oseb. Enemu ranjencu so zvečer morali amputirati obe nogi. Materialna škoda je znatna.

Naši delegati odpofovali.

Peograd, 4. novembra. (Izvirno). Nocoj ob 23.40 so naši delegati odpofovali na jadranska pogajanja v Italijo. Odšli so delegati Vesnić, Trumbić in Stojanović, Trumbićev tajnik dr. Cveta Pavlovič, tajnik N. Stas Ilić in Cincarmarković. Na po-

stajo so jih spremili mnogi ministri in poslanci ter množica naroda. Na postaji je dr. Trumbić nekemu novinarju izjavil, da je prepričan, da bodo pogajanja ob obojestranskem popuščanju mogla uspeti!

Za svobodne volitve in proti veleizdajniški agitaciji.

Beograd, 4. novembra. (Izvirno). Minister notranjih del je poslal vsem oblastem okrožnice, v kateri jim ukazuje, da morajo storiti vse za popolnoma svobodne volitve. Svobodne volitve pa ne pomenijo, da je dopuščena tudi eventualna protidržna agitacija. Stališče vlade je, da narodno jedinstvo ne more biti predmet diskusije, gre edino le za vprašanje notranje uredbe države. Politični organi, ki bi dopuščali kakšno propagando proti državi, pridejo takoj v preiskavo. Proti krivcem je treba brez odloga nastopiti. Poverjeniki za notranja dela morajo to nadzirati, obenem pa skrbeti, da se ne godi nikjer volilno nasilje.

Regent v Beogradu.

Beograd, 4. novembra. (Izvirno). Regent Aleksander in kraljica Jelena sta prispela davi v Beograd.

Češko-jugoslov. trgovski odnošaji.

Praga, 5. novembra. (Izv.) Urad za zunanjo trgovino objavlja listo predmetov, katerih izvoz v Jugoslavijo se dovoljuje brez zavarovanja valute. Ta ugodnost je prva posledica male antante.

Cehi in Nemci.

Praga, 5. novembra. (Izvirno). Povodcem včerajšnje zopetne otvoritve zbornice pripominja „Čas“. Uradniški kabinet učinkuje v parlamentu kakor olje na valovih. Posamezne stranke se ne morejo več tako obtoževati kakor v koalicijskih kabinetih. Tudi klerikalci, kakor tudi narodni demokrati bodo glasovali za vlado. Socijalistični organ „Pravo Lidu“ pa naglašja, da si uradniškega kabineta nikdo ni želel, kar je pokazal že prvi dan, da ni na mestu. Nemci brez razlike so v principijelni opoziciji in sicer bolj iz sovraštva proti državi kakor proti vladi. Kljub temu pa včerajšnja izjava nemškega bloka ni bila tako izvirna kakor poprejšnje. Nemci so prišli do spoznanja, da morajo živeti skupno s Cehi in da se bi moral udarec, ki so ga pripravljali proti državi masčevati na njihovem lastnem telesu.

Jugoslovani v Pragi.

Praga, 5. novembra. (Izvirno). Glasbeno društvo Lisinski iz Zagreba priredi od 19. do 22. novembra v Pragi štiri koncerte, katerih protektorat je prevzel predsednik republike Masaryk.

Delavci proti komunistom.

Zagreb, 5. novembra. Kovinski delavci so imeli volilni shod, na katerem je govoril centrumaš Radošević. Ko je za njim hotel govoriti tudi levčarski komunist Ljuština, so ga delavci nagnali iz dvorane in skoraj pretepli.

D'Annunzio

Bakar, 5. novembra. (Izv.) V soboto je streljal neki ardit na D'Annunzija, ki pa ni bil zadet. D'Annunzijeve oblasti skušajo ves dogodek prikriti, ker razkriva vso sliko žalostnih razmer in velikega nezadovoljstva, ki vlada na Reki s sedanjim režimom.

Zmeda v Rusiji.

Moskva, 5. novembra. (Izvirno). V Rusiji se vrši močna monarhistična propaganda, ki jo vodi bivši veliki knez Mihael, brat umorjenega carja. Revolucionarni socialisti hujskajo na upor proti sovjetski vladi, ki jo delajo odgovorno za vojno s Poljsko.

Helsingfors, 5. novembra. (Izvir.) Kljub temu, da je smrtna kazen v Rusiji že odpravljena, je po poročilih moskovskih „Izvestij“ revolucionarno sodišče od 23. junija do 21. avgusta izreklo 1183 smrtnih obsodb, ki so se tudi izvršile. Med drugim je bilo ustreljenih 10 oseb zaradi volunštva 100 oseb zaradi izdaje, 24 zaradi vojaške nepokorščine, 74 zaradi upora, 451 zaradi dezertacije in 130 zaradi vojnih zločinov.

Kopenhagen, 5. novembra. (Izvir.) Petrogradski list „Svoboda“ prinaša obširno poročilo o ubojih v Moskvi. Revolucionarno gibanje je pospešilo zlasti dejstvo, da so bile zanesljive sovjetske čete odposlane na južno rusko fronto. Če zunanji mesta so se uprle in zahtevale letnemu času primerne obleke. Oddelek moskovske garnizije se je pridružil upornikom. V mestu so ječe tako prenapolnjene, da je vlada zasedla več samostanov in jih spremenila v zapore. Teror boljševiških oblasti je strašen. Skoro vsak dan je usmrčenih 100 do 300 oseb. Kljub vsem poizvedbam in preiskavam pa se vladi še vedno ni posrečilo, izslediti središča revolucionarjev.

Pariz, 5. nov. (Izv.). „Matin“ posebej obupnemu položaju Vranglove armade posebno pozornost in naglasja, da je nujno potrebno, da jo antanta oskrbi vsaj s potrebno zimsko obleko. „Westminster Gazette“ pravi, da je poraz Vranglove armade sicer neizogiben, da pa Anglija nima napram njej nobenih obveznosti.

Konec angleške stavke

London, 5. novembra. (Izvirno). Velika delavska stavka v Angliji je končana. V ponedeljek se delavci vrnejo zopet na delo. Velika mesta bodo imela jutri zopet običajno lice. Racioniranje živil je prenehalo.

Zopet železniška stavka v Avstriji.

Dunaj, 5. novembra. (Izvirno). Včeraj je na južni železnici izbruhnila čelna stavka. Voziti zamorejo le lokalni vlaki od Dunaja do Vösslaua. Od tu do Mürrzuschlaga je promet pretrgan, odhod dalje pa je promet zopet redan. Gre za mezdno gibanje. Pričakovati je, da bo stavka že danes končana.

Dunaj, 5. novembra. (Izv.). Iz Wiener-Neustadta se javlja, da se je v večernih urah razširila stavka južnih železničarjev tudi na graški okraj.

Bančna stavka na Češkem.

Praga, 5. novembra. (Izvirno). Na včerajšnjem zborovanju bančnih in zavarovalniških uradnikov je bilo z vsemi proti trem glasovom sklenjeno, da stopi češko bančno uradništvo dne 6. t. m. v znak protesta proti izprtju zavarovalniških uradnikov v stavko. Tudi nemški bančni in zavarovalniški uradniki se pridružijo stavki.

Volilni shod JDS v Unionu.

Ljubljana, 5. novembra.

Za danes ob osmi uri zvečer je bil sklican prvi volilni shod JDS v Ljubljani in „Unionova“ dvorana je bila polna volilcev in enako tudi galerija. Shod je otvoril g. dr. V. Ravnihar, ki je omenil velik pomen volitev za konstituantno, ki naj ustvari podlago edinstveni Jugoslaviji. Predstavi vse štiri kandidate stranke za Ljubljano: nositelja liste starega voditelja dr. Ivana Tavčarja, preiskovalnega parlamentarca, prof. dr. Reiserja, ki ga tudi poznamo iz bivše deželne zbornice, potem zastopnika gospodarskih krogov Mohoriča in ministra na razpoloženju doktorja Kramarja, enega najboljših talentiranih in najmarljivostih politikov.

Zupan g. dr. Ivan Tavčar, burno pozdravljen izjavi, da sprejme kandidaturu samo zato, da bi združil okrog napredne zastave vse napredne glasove v Ljubljani, sicer je pa kandidatura breme že z ozirom na nasprotnike, ki ga že živahno napadajo. „Slovenca“ in „Večernemu Listu“ se je že pridružil tudi „Naprej“ prav po ameriško. kar pa govornikov živcev čisto nič ne vznemirja. Potem je govornik razvil svoj gospodarski program in se postavil z vso odločnostjo za enotno državo, kakor tudi narodno dinastijo Karađorđevićev in za armado kot predpogoji močni državi. Nekateri to armado identificirajo z militarizmom. To so oni elementi, ki si žele anarhije, da bi jim bujnejše cvetela njih pšenica. Mi rabimo armado že radi nešteti naših ločnih sovražnikov. Tudi Italiji bo enkrat bila Priamova ura in gorje Jugoslaviji, če se bo pri tem opirala samo na dr. Gosarjeve rekrute! Govornik se je bolj natančno pečal s programom nositelja klerikalne liste dr. Gosarja, posebno z njegovimi socijalnimi reformnimi načrti in jasno dokazal vso njihovo absurdnost. Nekateri klerikalci so hoteli govornika motiti, pa so kmalu utihnil, občinstvo je pa večkrat burno pritrjevalo govornikovim nad vse stvarnim izvajanjem.

Kot drugi govornik se je pečal zop. prof. Reiser s položajem državnih namestencev, z njihovimi težkimi nalogami in velikimi zaslugami pri ureditvi države. Tudi prof. Reiser se je izjavil z vso odločnostjo za edinstveno državo in proti avtonomiji, v kateri bi cvetel Susteršičev režim.

Tretji kandidat gosp. dr. Mohorič, kot zastopnik gospodarskih krogov, je v temeljitim govoru iznesel novi gospodarski položaj in naloge, ki jih ima konstituantno izjaviti v tem pogledu.

Četrty kandidat gosp. dr. Kranjc, podarja vstopoma, da je prevzel četrto mesto na kandidatni listi JDS radi tega, da pokaže edino disciplino v njenih vrstah. Hvaležar kvitira unenje „Slovenstvo“, da bo JDS pripadlo tudi tretje mesto. Govornik je anel priliko opaziti, kako ogromno zanimanje vlada v inozemstvu za volitve v našo konstituantno. Sodba je pri prijateljih in neprijateljih enaka: če bo zmagala demokratska stranka, bo ustavotvorna skupščina postavila temelj za gospodarsko in politično močno Jugoslavijo, ako pa zmagajo klerikalci, z jedničarji in radikali, bo Jugoslavija — neobgledno dete. (Burno odobravanje.) Naši neprijatelji želijo zmago klerikalcev, zajedničarjev in radikalcev. To je za vsakega naprednega, iskrenega Jugoslavana kažipot po katerem naj pri volitvah hodi. (Burno odobravanje.)

Avstrijski soc. demokrati proti Češki.

Dunaj, 5. novembra. (Izvirno). V veliki dvorani Arbeiter-Heima je bil danes odprt ob ogromni udeležbi izreden strankin kongres avstrijske socialne demokracije. Predsednik Seitz je otvoril zborovanje z žalno manifestacijo za umrlimi socialističnimi voditelji Seligerjem, Haasejem, Winterjem in Cingrom. Koncem svojih izjavanj je izjavil: „Nič nas ne loči od naših bratov na Češkem. Zaklinjamo, da ne bomo mirovali toliko časa, dokler nemški proletarijat Češkoslovaške ne bo združen z nami.“

pritrjevanje.) Za nas Slovence je sedanja doba historičnega pomena. Kdor je proti jedinstveni državi, ki jo zastopa demokratska stranka, ta se mora odreči tudi ujedinjeni Sloveniji, ker nikdar ne bo neodrešena domovina združena z materinsko zemljo, če Jugoslavija ne bo jedinstvena in močna in če v njej ne bodo enakovredni interesi Slovencev, kakor Hrvatov in Srbov. V nadaljnjih svojih izjavanjih konstatira govornik, da je demokratska stranka v sredi volilne borbe, od desne in leve lete na njo strele. Za vse, kar je slabega, nedovršenega, porušene, se dela njo odgovorno in skoraj bi se smelo reči, da gredo tudi grehi Korošca, Protića, Laginje in drugih njenih nasprotnikov na njen račun. Vse to ni čudno, če demagogi mečejo kamenje na stranko, ki svojo politiko uravnava tako, da gleda na državne interese. (Pritrjevanje.) Demokratska stranka je od početka nositeljica ideje narodnega jedinstva in ideje popolne ravnopravnosti vseh treh plemen. Od početka pa je tudi gojiteljica naroda, ki je bil naučen le na negativno politiko, k pozitivnemu sodelovanju pri vodstvu in upravi države.

Ker velja zanjo to načelo, seveda ne more konkurirati z demagoškimi frazami v današnjem boju in noče zapeljivati naroda s praznim kričanjem na pota, ki ne vodijo do nobenega pozitivnega uspeha. Napram tem malokontentom stoji dejstvo, da bo demokratska stranka izšla iz volitev kot najjačja parlamentarna skupina in da bo v velikem delu v njenih rokah odločitev pri gradnji naše ustave. Razni odposlanci pisano barvanih malkontentnih skupin ne bodo v ustavotvorni skupščini imeli nobene vodilne besede in nobenega vpliva. Take male stranke, ki sedaj radijo nezadovoljstva, glasove za svoje kandidate, bodo v glavnem svoje volilce v njihovem pričakovanju ogoljufale. Končno govornik naglašja tudi zgodovinsko nalogo slovenskega plemena pri naši nacionalni konsolidaciji.

To nalogo bomo Slovenci mogli izvršiti le, ako bomo združeni z enakomiselnimi Srbi in Hrvati vodili širokopotezno nacionalno in državno politiko. Govornik je prepričan, da je narodna zavednost in inteligenca naprednega Slovenstva tako močna, da bo preko vseh fraz in vsega kričanja, ki se dviga od leve in desne, poverila svoje zaupanje jedini predstaviteljici zdrave narodne misli, Jugoslovanski Demokratski Stranki. (Burno odobravanje.)

Nato je g. dr. Ravnihar še enkrat priporočil kandidatno listo in razvil svoje prepričanje, da bodo vsi prisotni oddali svoje glasove za JDS in z vso vneto pridobivali listo prijateljev in somišljenikov, da bo napredna in demokratska Ljubljana dne 28. novembra v svoji ogromni večini v taboru napredne demokratske jugoslovanske misli.

Shod je potekel mirno in dostojno. Dva klerikalca sta ga poskušala motiti, bila sta pa v hipu odstranjena. Shod je pokazal, da je naša Ljubljana ostala, kakršna je vedno bila, bela napredna prestolnica demokratske Slovenije.

Poljska noče v „Malo entento“.

Varšava, 5. nov. (Izv.). Včeraj zvečer je rumunski zunanji minister Take Jonescu odpotoval iz Varšave. Pred odhodom se je vršil oficijelni raud, na katerem so bile izmenjane napitnice. Kakor poročajo listi je Poljska odklonila vstop v malo antanto in stavila predlog za Poljsko-Rumunsko zvezo. Predlog je bil za Take Jonesca precejšnje iznenadenje. Razpravljalo se bo o njem diplomatskim putem.

Volilna borba

v Volilni shodi na Stajerskem. Poleg že naznanjenih shodov JDS, se bosta vršila v nedeljo shoda tudi v Trbovljah in Hrastniku. Več volilnih sestankov bo dalje v gornjogradijskem okraju.

Delna statistika volilcev za kranjsko okrožje. V kranjskem volilnem okrožju je setavilo volilne imenike 196 kmetskih občin. Iz občin, ki so podrejene ljubljanskemu deželnemu sodišču, so sedaj znane končne številke volilnih upravičencev. Po okrajnih glavarstvih znaša število volilcev: Cerkljica (pol. ekspozitura okr. glav. Logatec) 3.262, Kamnik 8.487, Kranj 10.924, Litija 5.235 in Ljubljana okolica 13.531, tedaj skupaj 41.439 volilcev. Statistika volilcev iz občin, ki so podrejene okrožnemu sodišču v Novem mestu, nam še ni znana. Zanimivo je dalje dejstvo, da je bilo v okrajnih glavarstvih Kranj in Ljubljana okolica podanih največ reklamacij za vpis novih volilcev. Pred vsami prednjajo občine, kjer imajo klerikalci občinsko upravo v svojih rokah. Ti so torej poskusili zamolčati svoje nasprotje.

Kandidatura JDS. V Sremu bo kandidiral kot nosilec demokratske liste proti Pašiču minister Draškovič.

Demokratska kandidatna lista za virovitiško volilno okrožje je bila sestavljena na županjskem kandidacijskem zboru v Osijeku. Nosilec demokratske liste je podpredsednik narodnega predstavništva dr. Ivan Ribar, a ostali kandidati so dobrovoljec Škorič, obrtnik Vočnik, a ostale kandidate imenuje lokalni odbor. Inteligenčna kandidata sta profesor Stijić iz Osijeka in dr. Kovačević iz Slatine.

Muslimani v volilni borbi. Beogradski „Politika“ javlja, da voditelj Muslimanov v Stari Srbiji in Macedoniji niso pristali na predlog bosanskih muslimanov, da nastopijo pri volitvah za konstituanto s posebno listo, ampak da se bodo po svojem političnem prepričanju pridružili ti ali oni politični stranki. „Politika“ javlja, da je ta sklep samo volilni maneuver, ker imajo muslimani malo upanja, da bi pridrli s svojo kandidatno listo, zato mislijo potopiti političnih strank priti v večjem številu v konstituanto, kjer bi se potem oddelili od strank, na katerih programu so kandidirali in ustanovili svoj muslimanski klub, ki bi bil precej močan! „Politika“ opozarja na ta neolajalen maneuver muslimanov.

Politične beležke.

Sladek navzgor, sladek navzdol. To je klerikalec. Navzdol se dobrija vsem instinktom mase, ruje proti Srbom, govori o militarizmu, piše o avtonomiji, vpije o lastni zakonodaji, kriči o veri, zabavlja vsevprek. Misli pa samo na sebe in na sebe samega, na svojo politično moč, na fonde, in deželno samoupravo razume tako, da bi samo on rad upravljal deželo. V Beogradu pa podpisuje vse finančne zakone, soglašja z vsemi davki, dobiva rede, hodi na dvor, se prilizuje ministrom, liže generalom podplate, povisuje železniške tarife, krepko podpira svoje banke in podjetja, štiti izvoznike in velekapitaliste, pomaga uničevati agrarno reformo. Doma prodaja kmeta, kmetijsko družbo, delavca, uradnika, konzumenta. V Beogradu prodaja državo, Slovenijo, avtonomijo, finance — vse prodaja, kar more. To je politično verižništvo na debelo.

Odgovor ruskega igralca.

Kot član „Udruženja glumaca“ smatram za svojo principielno dolžnost, pokoriti se njegovim odločitvam. V sedanjem položaju pa ne morem biti solidaren s postopanjem ljubljanskega pododborja in se bom pridružil stanki le na zahtevo centralnega odbora, čeprav principielno sploh ne priznavam stanke v umetnosti. Vzroki za to moje stališče so sledeči: smatram korak ljubljanskega pododborja udružiti glumaca ki ga je storil s pismom od dne 27. oktobra, natisnjem v prilogi k 3. številki časopisa „Maske“, za nekulturen in nekoligijalen napram ruskim članom igralske družbe, ki so vrhu tega še gostje. Pri nas se je po slovanski navadi smatralo tako vedno za posvečeno osebo in nikoli ni smel biti cilj napadov v dosegu sebičnih namenov. Kolikokrat sem slišal, da stavka ni naperjena proti Rusom, in sem to verjel, dokler nisem čital črno na belem, da je po mnenju udruženja (pismo od 27. okt.) „Ze angaziranje Rusov samo na sebi pregrešek proti naredbi o narodnem pozorišču“ (§ 1, vrsta 29), da je občinstvo zelo nezadovoljno z ruskimi

predstavami (§ 1, vrsta 13), in da ruski igralci nikakor ne bodo zadovoljili zahtevam slovenskega narodnega gledališča (2. stolpec, vrsta 20). K vsemu temu pristavljajo naši slovenski tovariši „V pojasnilo resnice“, da bi bilo desetkrat bolje, ako se bi uporabil denar, izdan za ruske igralce, na ta način, da se pošlje naraččaj v Berlin ali kam drugam v svrhu študij. Bolj jasno se pač ne da izraziti, da je bivanje ruskih igralcev v igralski družbi nezakonito in brezkoristno, da celo škodljivo. Manjka samo še jasno formuliranje zahteve, da se naj Rusi napode. Sicer se pa da za zahtevo čitati med vrsticami, saj je razumljivo, da ni treba trpeti v svojih vrstah brezkoristnih, da celo škodljivih članov.

Ne vem, kaj si je mislila gledališka uprava, ko nas je angazirala. Toda mi smo menili, da se lotimo velike naloge, ako prinesemo mlademu slovenskemu gledališču v začetku njegovega samostojnega življenja 200letno kulturo ruskega igralskega stvarjanja in mu razkrijemo oblike izražanja slovanske duše, ki jih je ustvaril iz svojega mesa in krvi ruski igralski svet. Saj je način izražanja duše vsebina vsake umetnosti, tudi gledališke.

Klerikalci in agrarna reforma. Dr. Gosarjeva davčna politika je zgrajena na namišljenem dejstvu, da se agrarna reforma nikdar izvršila ne bo. Da je to namen klerikalcev, smo vedeli že davno, tako jasno pa tega še niso nikdar povedali kakor sedaj, ko lovijo nevedne ljudi na svoj mlin in jim kažejo samo lepe prste, bolno roko pa previdno skrivajo v rokav. Klerikalni davčni politik dr. Gosar hoče obdavičiti samo veleposestnika, t. j. onega, ki gleda brezdelno v solnce in se redi od zemljiške rente. Klerikalna gospodarska politika hoče obdržati stan veleposestnikov, da ga more obdavičiti mu omogočiti, da bo še nadalje odiral malega kmeta in kmetijskega delavca. Demokratska stranka pa hoče veleposestnike odpraviti, ker se zaveda, da noben davčni sistem, tudi Gosarjev ne, ne more malemu kmetu dati onih velikih gospodarskih udeležnosti, kakor so zamišljene v naši agrarni reformi. Mi hočemo zemljiško rento spraviti s sveta, t. j. zlo izravnati s koreninami, klerikalci pa hočejo pustiti to svojo ljubo ročico še naprej razkošno cveteti, samo tupatam jo hočejo pobožati s hladno davčno slanico. Klerikalni modrijan dr. Gosar hoče za malega kmeta davčne olajšave, samo, da bo molčal, kadar bodo klerikalni poslanci v parlamentu glasovali proti agrarni reformi. Kdor od malih naših kmetov ima oči za gledanje, mora v klerikalni davčni politiki videti veliko nevarnost za agrarno reformo. Tudi demagogstvo mora biti bistro in dobro premišljeno, gospodje kandidati!

Šurni-delavnici in klerikalci. „Slovenec“ obljublja obrtnikom vse najboljše. „Večerni list“ pa je proti omejitvi šurnega delavnika v mali obrti in hujska delavstvo. Tudi tu ona znana klerikalna dvočelnost! Volilni oklic klerikalcev res ne laže: Oni so za obrtnika in za delavca, oboje rabijo, oboje varajo, za vsakega imajo po en list v isti tiskarni, istem uredništvu. Glasov pa ne dobe ne od obrtnikov, ne od delavcev.

Obrtniki, ne pozabite, kako postopajo klerikalci pri uradu za demobilizacijo!

Socialna politika klerikalcev. Nikdar je niso poizkusili. Samo gospod Gosar jo je poizkusil, in tudi takrat samo v škodo odločnim pristavcem JDS. Kar se je ta mož naučil v Rusiji, to je poizkusil izvajati v Ljubljani, pa ne za vse, ne za svoje pristave, ampak za 47 izbranih pristavcev JDS. Na njih je hotel pokazati, kakšna je razlika med klerikalno in resnično socialno politiko. Odgovor mu pripravljajo naši volilci.

Treba pojasnila! Mariborski socialistični list „Volksstimme“ trdi, da je eden klerikalnih voditeljev na nekem sestanku klerikalnih zaupnikov v okolici Maribora izjavil, da bodo klerikalci v ustavotvorni skupščini delovali na to, da se Slovenija odcepi od Jugoslavije in potem naslovi na Avstrijo! Ako je to resnica, potem naj „Volksstimme“ objavi ime dotičnega klerikalnega voditelja! Da pa klerikalce vleče proti Dunaju, o tem ne dvomimo in zato tako vpijejo o slovenski „samostojnosti“, v resnici bi pa s „samostojno“ Slovenijo prav kmalu odjadrili pod okrilje dunajskih krščanskih socialistov, dr. Sušteršiča in Habsburžanov.

Agitacija na državne stroške. Piše se nam: Ob razsulu avstr. ar-

made je bila v Ribnici na Dolenjskem lesna dobavnica, katero je vodil inženir poročnik Strancar. Ta je sprožil pri narodnem svetu misel, da bi se erarični volji dali kmetovalcem v rejo, namesto da pri praznih jaslilih polagoma poginejo. Z intervencijo glavarstva oddalo se je polagoma vse vole rejcem, pri čemur je od strani narodnega sveta posredoval bivši poslanec župnik Skulj. Prihodnje spomlad so čakali kmetovalci na uradno komisijo, katera naj bi vde celila, oziroma kmetovalcem prodala. A te ni bilo. Pač pa so hodili okrog trije cenilci, katere je menda g. Skulj zaprisegel in za to opravilo pooblastil; niso to zapriseženi cenilci, ampak priprosti kmetje, oziroma obrtniki. Janez Kaplan iz Prigorice št. 63 je cenil v občini Dolenja vas, Franc Lovšin, Goričavas 34, v občinah Stinge in Ribnica, v ostalih krajih pa Fran Ilc, Ribnica 104. Nikjer nismo videli državnega organa, dasi so volji bili državna last. Še več, Kaplan je cenil sam sebi svoja dva vola in Ilc menda tudi. Godilo se je to v aprilu in maju 1919, ko je bila cena volom 4 do 6 kron. Omenjena trojica je cenila 36 eraričnih volov od 1 krone do 2-20 kron. Samo en zgled. Posestnik J. G. v Tisovcu, občina Struge, plačal je za dva vola, težka 900 kg 2000 kron meseca maja. Takoj prihodnji mesec je prodal ista vola za 9.800 kron. Državni volji so torej g. Skulja nekoliko več priljubljenosti pridobili, ne da bi njegov žep to kaj čutil. Vsekakor originalen način agitacije. Poverjenstvo za kmetijstvo vodil je takrat prelaj g. Kelan, kateri velja osebno kot poštenjak. Da li je on o tem kaj vedel, ali je podpisal le prazen papir — vsaj to menda smemo predpostavljati, da je g. Skulj imel kako uradno pooblastilo za prodajo — ne vemo. Vemo pa, da je stala ta poslanska agitacija državo okroglo 400 tisoč kron.

Posvetovanje pred odhodom jugoslovanskih delegatov v Italijo. V ministrstvu zunanjih zadev je bila seja posebne komisije, ki je razpravljala o določitvi mej med Italijo in Jugoslavijo. Seje so se udeležili ministrski predsednik Vesnić, zunanji minister Trumbić in slovenska ministar dr. Kukovec in dr. Korošec.

Italijanski parlament, ki se je imel sestati dne 10. novembra, bo, kakor se govori v političnih krogih, skoro gotovo odgojen, ker hoče vlada počakati rezultat jadranske konference. Zato je imel Giolitti konference s predstavniki posameznih političnih strank. Socialisti in klerikalci so se izrekli proti odlaganju zasedanja, ker hočejo, da je parlament točno in redno informiran o poteku pogajanj.

Naše meje z Bolgarijo. Po poročilih s pooblaščenimi strani se bo Caribrod, Bosiljgrad in drugo novo ozemlje, ki nam je bilo po mirovni pogodbi pridrženo, zasedlo dne 6. novembra. Našim četam je dano povelje, da dne 6. t. m. zjutraj zasedejo novo ozemlje. Medzavezniška komisija v Sofiji je o tej zapovedi obveščena in bo dala bolgarskim oblastvom navodila, da izvrše predajo ozemlja v redu. Razmejitev novega ozemlja ob Bolgarski se ni izvršila definitivno, ker se medzavezniški komisiji ni posrečilo dovršiti svoje delo prej, preden je nastalo slabo vreme.

Vesled tega se bo končna ureditev naših novih mej napram Bolgariji odgodila na pomlad. Za sedaj se bo izvršila samo začasna razmejitev novih pokrajin. Za prihod naših čet v Caribrod in Bosiljgrad se pripravljajo velike svečanosti.

Poraz generala Wrangla. Moskova in londonska poročila govorijo o porazu generala Wrangla, ki ga čaka ista usoda, kakor je dočakala Denjikina, Kolčaka in Judeniča. Akcija generala Wrangla je bila po strokovnjaških mišljenjih vojaških krogov že v naprej obsodena, da končno žalostna, kakor je sedaj končala. Sam Kerenski je opozarjal, da se proti boljševizmu ne sme in ne more voditi z lokalnimi operacijami. Boljševiki so znali spretno izrabiti premirje na poljski fronti z neverjetno energijo in naglico so premestili svoje divizije na južno fronto in zadali blagajniško poročilo. Dohodkov Kakor definitivno se more smatrati, da je njegova akcija končana, da je boljševikom odprta pot na Krim in Črno morje.

Zepet puč v Nemčiji. Levičarsko-socialistični puč vzdržuje trditve, da se pripravlja monarhističen puč, tudi „Verwärts“ in „Hamburger Nachrichten“ trdita, da sta v posesti podrobnih informacij o nameri, da se 15. t. m. poskusi monarhističen prevrat.

Grško prestolonasledstvo razpravlja obširno zavezniško časopisje in popolnoma odobrava stališče Venizelosove vlade, da se počaka z rešitvijo tega vprašanja do sestanka novega parlamenta. Italijanski listi objavljajo tudi poročila ameriške novinarske agencije United Press glede personalne unije med Grško in Jugoslavijo ter ugotavlja, da zavezniki ne bi pristali na tako kombinacijo.

Pofovanje Take Jonescu v Varšavo ni obrodilo sadu, ki ga je pričakoval rumunski zunanji minister. Po obisku v Pragi in po rezervirani izjavi češkega časopisa o sprejemu Poljske v malo antanto je bila poljska javnost kakor tudi poljski politični krogi precej nezaupni proti Take Jonescu.

Domače vesti.

Ljubljana, 5. novembra.

Slovenski puškarji v Borovljah so sklenili preseliti se v Jugoslavijo in prenesti sedež puškarske obrti v Kranj. Kot prvi je otvoril svojo delavnico za izdelovanje in popravilo lovskih pušk v Kranju Zdenko Mišič, brat profesorja Mišiča. To je neizogibna posledica nesrečno izpadlega plebiscita na Koroškem, ker slovenski puškarji bi bili v Avstriji bojkotirani in zato je dolžnost naše vlade, da da vso podporo borovljskim puškarjem, ki prenesejo svoje delavnice iz Borovlj v Kranj, ki lahko postane središče puškarske industrije, posebno ako se tam ustanovi tudi strokovna puškarska šola po borovljskem vzorcu. V Kranju se je sestavil odbor z nalogo, da preskrbi prostore za puškarske delavnice in stanovanja.

Učiteljem Korošcem in Primorcem, ki se še nahajajo na Koroškem, daje informacije o bodočem postopanju in nastanitve učitelj Vinko Munderdorfer v Dravogradu.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne: Zaradi štrajka dramskega osebja se predstava „Sen kresne noči“ v nedeljo 7. t. m. ne vrši. Ta večer se bo uprizorila Smetanova „Prodana nevesta“ izven.

Kogojev koncert. Jutri se s Kogojevim koncertom otvori vrsta umetniških dni — nastop nove naše umetniške generacije. Kogoj je najkrepkejši reprezentant nove slovenske glasbe in ta prva njegova muzikalna prireditev pomeni za našo glasbo začetek nove razvojne dobe. Koncert bo za vse one, ki pazljivo sledijo razvoj slovenskega duha važen moment, kajti Kogojeva muzika ni le pri nas nekaj novega, temveč je obenem tudi prva spojitev naše glasbe v skupno fronto z glasbami ostalega sveta za iskanje novih izraževalnih možnosti. Dolej ni bila slovenska glasba še nikdar tako izrazito sodobna. — Kogojevemu koncertu sledi otvoritev razstave mladih slov. slikarjev v Jakopičevem paviljonu in kot tretja prireditev 12. t. m. literarna soareja pesnika Antona Podbevška v dramskem gledališču, na kar interesente že danes opozarjamo. Isto kar pomeni Kogoj v glasbi, pomeni Podbevšek v poeziji, isto pomenijo tudi naši mladi vpodabljajoči v kiparstvu in slikarstvu. — Vstopnice za Kogojev koncert se bodo jutri dopoldan in popoldan prodajale kakor doslej še v trgovini J. Vidmar, Pred škofijo 19, zvečer pa pri blagajni v Unionu.

Rusko gledališče v Beogradu. Z ruskimi begunci je prišla v Beograd tudi neka ruska gledališka družba, sestavljena iz članov moskovskega gledališča. Ta družba bo v Beogradu uredila stalno rusko gledališče.

Velik Martinov večer v prid koroškim dijakom-beguncem priredi mariborska dijaška kuhinja dne 13. novembra v koncertni dvorani mariborskega gledališča in vseh strankah prostorih, s sodelovanjem vojaške godbe, moškega in ženskega učiteljskega ter članov in članic mestnega gledališča.

Umrli je v Zagrebu ameriški odvetnik Stjepan Radković v starosti 35 let. Bil je pred leti učitelj na Hrvatskem, a nasilju bana Khuena se je umaknil v Ameriko, kjer je dovršil juridične študije, postal odvetnik in ameriški državljani. V vojnem času je izdajal list „Jugoslovanska zastava“, v katerem je odločno zastopal jugoslovanske interese. Ko se je osnovala Jugoslavija, potoval je v domovino, kjer pa je prezgodnja smrt napravila konec njegovemu domoljubnemu delovanju. Časten mu spomin!

Banket na čast Cheradamu. Kakor smo že poročali, je znani francoski publicist in prijatelj jugoslovancev André Cheradam prispeval v Beograd. Francoskemu gostu na čast je Novinarsko udruženje priredilo slavnosten banket, katerega so se udeležili mninster vnanih del doktor Ante Trumbić, francoski diplomatski zastopnik polkovnik Pico, generala Rašić in Zečević, admiral Pri-

nosti svojih tovarišev na odru (pismo z dne 27. oktobra, 2. stolpec, vrsta 11).

Toda kaj bi soloh govoril? Slepota je slepota, slepota iz namena pa je še strašnejša! Po isti nekulturnosti diši gesta slovenskih tovarišev s pismi, „kateri prihajajo dan na dan od strani občinstva „o nepriljubljenosti ruskih predstav“. Teh pisem nisem čital in ne vem, kaj stoji v njih, zato pa dobro vem, kako so ruske predstave obiskane. Vidim in čutim, kako sprejema občinstvo ruske predstave in čital sem v beograjskem, zagrebškem in ljubljanskem tisku mnenje pravih, kompetentnih kritikov. Torej meni niti treba ni čitati teh pisem! Vem samo eno: če bi se kaj sličnega dogodilo slovenskim gostom pri ans v Moskvi, ne bi oni o tem zvedeli niti v osebnem pogovoru, tem nianj v tisku. To so zahteve najprimitivnejše gostoljubnosti in kulturni družbi. Končujem in ponavljam: Smatram nastop ljubljanskega pododborja Udruženja glumaca za nekulturen in nekoligijalen napram ruskim tovarišem. Zahtevam od osrednjega odbora preiskavo in se bom pridružil (četudi proti svojem prepričanju) stavki samo na zahtevo centralnega odbora.

Boris Patjata.

ra, vsesilični profesor Stanojevič in zastopniki beograjskih listov.

* **Dr. Orosel prijatelj tujskega prometa.** Ze mnogo let vodi markacija od postaje na Fali čez Ilgoje v Brod do Sv. Duha na novo, najlepšo izletniško točko na našem Pohorju ob levem bregu Drave. Tik pred koroškimi plebiscitom, za katerega izid je najbrže Orosel že vedel, je izdal na Slov. planinsko društvo v svojem imenu elektrarne prepoved uporabljanja poti in zahteval odstranitev markacije. Prepovedal je tudi pot čez most pri elektrarni in protestiral, da so to pot markirali naši. Tako neverjetno drznosti si že dovoljujejo pri nas ljudje, ki bi morali biti veseli, da jih sploh trpimo v naši državi.

* **Poziv vsem dobrosmislencem!** Na strelišču na Subem bazarju v Ljubljani je pokopanih 23 žrtev avstrijske vojne justice. Naše javne oblasti bi se rade obrnile do sorodnikov žrtev, ne bi li dali tam pokopane svoje preteci na pokopališče v domači kraj. Kjer bi ne bilo najti sorodstva, bi se ukrenilo potrebno, da se ustreljeni uradoma prepeljejo na ljubljansko pokopališče. Treba pa je, da se ugotovijo imena. Vstred osebnega zanimanja slovenskega podčastnika, ki je med vojsko služboval na strelišču, je dognano, katerega dne je bil kdo ustreljen, ki leži v tem ali onem grobu. Ime ni sta pa onemu podčastniku bili znani le dve. Naša pokrajinska vlada se je s temi podatki obrnila na vojni sodni arhiv na Dunaju, ki je odgovoril, da bi bilo vse iskanje po datumi zman, ker obsega arhiv poldrug milijon aktov in bi se moralo vedeti za pravilno številko vojaške sodnije in za ime sodnije. Obramko se torej na vsakogar, zlasti do onih, ki so med vojno službovali pri avditorijatih in vojnih sodnijah, da nam preskrbe podatke, katere naj blagovoljno vpslati mestnemu magistratu v Ljubljani.

* **Drinković se izgovarja na Koroško.** Na naš članek „Razmere na naših poštah“ smo dobili pojasnilo, da beograjske pošte zato ni bilo do torka v Ljubljano, ker so na železnici pozabili priklopiti poštni voz brzovlaku. Drinković in Korošec se izgovarjata drug na drugega, oba pa ne znata drugo, ko povisevati tarife.

* **Državna posredovalnica za delo.** Pri vseh združnicah „Drž. posredov. za delo“ v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti, je iskalo v preteklem tednu od 24. do 30. okt. 1920. dela 197 moških in 99 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 103 moških in 79 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 141. Promet od 1. januarja do 30. oktobra 1920. izkazuje 24631 strank in sicer 11.004 delodajalcev in 13.627 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6700. Dela iščejo: pisarniške moči, trgovski sodrujci, sodrujnice, stavbi in strojni ključavničarji, mizarji, kolarji, peki, mlinarji, mesarji, slikarji, pleskarji, čevljarji, navadni ključavničarji, navadni in podk. kovači, knjigovezi, služkinje, kuharice, postrežnice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: mizarji, za splošno delo, pohišt. model. stroj. mizarji, zidarji, ključavničarji, tesarji, blapci, dekle za živino in polje, pletarji, šivilje, pletilke vzgojiteljice, služkinje, kuharice, postrežnice, sobarice, natakarice, vajenci, vajenke itd.

* **Avstrija zastavlja dragocenosti.** Kakor poroča „Wiener Abendzeitung“, bodo gobelini bivšega državnega zbora, ki so bili pred kratkim razstavljeni v Berlinu, zastavljeni sedaj skupno z raznimi drugimi dragocenostmi Nizozemski za dobavo živil.

* **Boljševiki bežijo z Dunaja.** Bratislavski „Slovenski dnevnik“ javlja, da madžarski boljševiki kar trumoma beže iz Dunaja, ker se boje izpremembe režima. Avstrijska državna policija je odredila, da se morajo madžarski begunci tedensko dvakrat zgledati na policiji. Emigranti beže večinoma vsi na Slovaško.

* **Na novo vpeljana vlaka bosta od dne 7. t. m. vozila vsako nedeljo in praznik iz Maribora v Dravograd-Mež.** Zelo sta pripravna za nedeljske popoldanske izlete.

* **Društvo „Gospodarski Zvon“** vabi celokupno javnost na velik manifestacijski

SHOD,

ki se vrši v torek dne 9. novembra t. l. ob 1/8. uri zvečer v veliki dvorani hotela „Union“. Dnevni red: Koroške vprašanje. Predava g. dr. Oblak in govore gg. dr. Arnejc, Arnuš in

ramo s tem za osvoboditev Koroške. — Odbor.

* **Gospodarski Zvon.** V četrtek se je vršil v mestni posvetovalnici občni zbor „Gospodarskega Zvona“, ki je bil mnogostevilno obiskan. „Gospodarski Zvon“ je bil ustanovljen kot kulturno propagandno društvo pretečeno leto za koroški plebiscit. Ker pa je sedaj naloga našega dela na Koroškem še bolj važna, se je stari odbor odpovedal in je bilo treba izvoliti nov odbor. Občni zbor je otvoril dr. Arnejc, ki je pojasnil pomen društva, bivši tajnik dr. Rožič je podal pregled dela za časa plebiscita, blagajnik Likozar je podal blagajniško poročilo. Dohodkov je bilo 113.200 K, stroškov 44.300 K ostane 68.900 K. Po daljši debati o nadaljnjem delu se je preloži k izvolitvi predsednika. Izvoljen je Lil soglasno dr. Oblak. Novi predsednik je podal svoj program, nato se je izvolil nov odbor. V odboru so: G. Brander, ga. Debelakova, inž. Muškar, dr. Lah, g. Urban, dr. Arnejc, g. Likozar, dr. Stefančič, g. Lavrenčič, dr. Fornazarič, g. Medendorfer, ga. Hudavernikova, ga. Tavčarjeva, dr. Melik, dr. Rožman, dr. Janežič, teh. Grafenauer, g. Müller, g. Leitgeb, gđca. Kuralt in več zunanjih odbornikov. Izreklo se je pri zborovanju mnogo važnih nasvetov. V torek bo velik shod za Koroško v Uniskih dvorani.

* **„Gospodarski Zvon“** vabi ves novi odbor na 1. odborovo sejo, ki se vrši v nedeljo ob 9. uri v pisarni dr. J. C. Oblaka, Dalmatinova ulica (hotel Struclje).

* **Duhovni urad stalne vojne bolnice** se zahvaljuje vzorni mladini ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol na podarjenih 700 venci, s katerim se je okrasilo grobove vojakov na pokopališču pri St. Križu.

* **Predaja koroških poštinih uradov v upravo Avstrije.** Med 26. in 29. oktobrom smo predali koroške poštne in brzojavne urade, razen uradov Dravograd, Kotlje Guštanj, Prevalje Mežica, Črna pri Prevaljah in Jezersko avstrijski poštni upravi. Ker so odslej koroški poštini uradi: Bistrica v Rožu, Borovlje, Djekše, Dobrla ves, Galicija, Globasnica, Grabstani, Grebinj, Hodiše, Kopališče Bela, Labod, Libelice, Loče pri Bačkem jezeru, Pliberk, Podgora, Podgorje, Področica, Pustica, Ribnica ob Vrškem jezeru, Rožek, Rudna, Sinča ves, Svetna ves, St. Jakob v Rožu, Skočjan v Podjuni, Smarjeta v Rožu, Smihel pri Pliberku, Tinje, Velikovec Vetrinj, Vovbre, Zgornje Trusnje, Zvezna Kapla, Zhiholje, Zrelec, Zita ves, Loga ves, Otok ob Vrškem jezeru, Klopinsko jezero, Kotmarz ves in Ledenica ter poštne nabiralnice Apače pri Galiciji, Kamen pri Skočjanu v Podjuni, Kazaze p. Sinča ves, Krčanje p. Grebinj, Mohliče p. Galicija, Pokrše p. Grabstani, Spodnje Krčanje p. Grebinj, Stara ves p. Dobrla ves, St. Peter na Vošnjah p. Velikovec, Smarjeta pri Velikovec, Steben pod Juno p. Dobrla ves, Svabek p. Pliberk v inozemstvo kamor je dovoljen samo pisemski in paketni promet, se vrši promet seveda po mednarodnih predpisih.

* **Vlaganje prošnje za službeno mesto pri poštini upravi.** Poštino in brzojavno ravnanje naznanja, da so vsa službena mesta pri poštini upravi zasedena. Glede na to je vsaka prošnja za podelitev kakršnekolik službe brezuspešna. (K temu treba dostaviti, da ostane zahteva slovenskega uradništva in meščanstva, da se na ceste vrže aspirantke zopet sprejme v službo. Teh 200 uradnic pošta vključ takšnim objavam rabi, ker je pri najbolj obleganih oknih treba stati v kadriji, ker ni poskrbljeno za dovoljno osebje.)

* **Invalidski shodi na Štajerskem.** Dne 31. oktobra se je vršilo zborovanje invalidov v Vojniku, dne 13. t. m. bo shod v Celju za celjski okraj, dne 14. t. m. pa v Zaleu.

* **Podružnica Ljubljanske kreditne banke** v Celju se je preselila v svoje nove prostore, na ogli Kralja Petra in Aleksandrove ceste. Hiša je bila v zadnjih mesecih popolnoma preurejena in je naravnost v kras Celju. Poslovanje se prične v ponedeljek 8. t. m.

* **Zastave v naši vojski.** Podpisana je naredba o zastavah v naši vojski. Vsi polki in divizije v operativni in rezervni vojski, kakor tudi poveljstvo celokupnega orožništva dobijo svojo zastavo, sestavljeno iz državne trobojnice in trakov. Na eni strani zastave bo letnica izročitve, na drugi pa napis: „Verujem v Boga — za za kralja in otačino“.

* **V Račjem** so iz kmetijske zadruge ukradli v noči neznanistorki za okrog 100.000 kron manufakturnega blaga. Na vozu naloženo ukradeno blago so odpeljali v smeri proti Framu.

Nova bremena.

Država potrebuje denar, ker se izdatki množijo. Davki in drugi državni dohodki se morajo povečati. Ravno kar je finančni minister zopet stopil pred javnost z novim državnim bremenom, to je s *poslovno-obrtnim davkom, oziroma s povečano carino*. Ta nova bremena so za naše gospodarstvo hud udarec. Škoda, ki jo bo trpelo gospodarstvo, je večja kakor dohodki države.

Carinarnice so dobile 3. t. m. nalogo, da bodo obremenile uvoženo blago z *dvojno carino* in da naj zahtevajo vrh tega še 2%, oziroma 10% od fakturne vrednosti. Ravno tako naj se obremenijo izvoz s 50% večjo *izvozno carino*. Opetovano smo že poudarjali, da je nedopustno izdajati take naredbe *preko noči*. S takimi naredbami se *ovirajo dejavnosti poslovanje poštenega trgovca* ter se ga navaja k lihvarskim cenam. Onemogoči se vsa kalkulacija za produkcijo in trgovino.

Kar se tiče visokosti novih bremen smo mnenja, da so nekatera bremena brezpogojno previsoka. Ze ta okolščina, da se kar vse rvozne in izvozne carine brez razlike povečajo za 100%, oziroma za 50%, nam dokazuje, da zakoniti projekt ni prešdiran in ni prilagođen našim gospodarskim prilikam. Nerazumljivo nam je, zakaj se poveča izvozna carina n. pr. za les in lesne produkte. S čim bomo podprli našo zunanjo trgovino, ako ne ravno z izvozom lesa? Naša industrija itak ne more konkurirati v tujini. In nadalje, ali so se uradniki pčivala plače za to, da bo uradnik ne le povišanje, ampak tudi del prejšnje plače odrajtal državi vsled povišane uvozne carine in ker bo trgovec še sam nekaj dodal k ceni uvoženega blaga?

Država potrebuje denar, a ne sme slepo udariti davek na vse predmete. Razumljivo nam je, ako zahteva 10 odstotkov fakturne vrednosti od vseh tovarn, ki izdelujejo luksuzne predmete. Nikakor pa ni na mestu, da se poslovni davek zahteva tudi od premoga, od živine itd.

Ta davek, ako se bo izvajal, bo prinesel državi še precejšnjo vsoto, ali škoda, ki bo nastala posebno za konzumente bo desetkrat večja, ker bodo vse cene vohče poskočile. Država bo zopet morala povišati plače, kar jo bo več stalo kakor bo znašal dohodek iz tega davka. Circulus vitiosus, ki nam je itak znan, se bo zopet ponavljal.

Naredbo o poslovno-obrtnem davku podajamo v naslednjem v glavnih točkah.

Cl. 6. določa: *Poslovno-obrtni davek* iznaša: 1.) *uvozna carina* se poveča za 100%; 2.) *izvozna carina* se poveča za 50%; 3.) pri uvozu luksuznega blaga se mora vrh tega plačati 10% od fakturne vrednosti; 4.) pri blagu, ki je oproščeno uvozne ali izvozne carine, se plačajo vsote pod 1 do 3 ravno tako kakor da ne bi bilo oproščeno carine; 5.) za blago, ki je že uvoženo, se plača 10% od procenjene vrednosti za luksuzno blago in 2% za ostalo blago; 6.) *obči pridobinski davek* se podvoji, in sicer državni davek, kakor tudi vse državne doklade; 7.) industrijska in tovarniška podjetja plačajo 1% od prodajne cene svojih produktov; 8.) podjetniki, ki delajo za državo ali samoupravna telesa, kakor tudi vsi oni, ki jim dobavljajo blago plačajo 1% od skupne vrednosti; 9.) pri prodaji živine (izvzemši drobnave) se plača 1% od prodajne cene; 10.) denarni zavodi in akcijska podjetja plačajo 2% od bruto-dobička po bilanci, kakor jo odobri občni zbor, in sicer samo za denarne posle.

Od plačanja poslovno-obrtnega davka so oproščeni: 1.) država in državne ustanove, občine in samoupravna telesa; 2.) Narodna banka; 3.) prodajalci monopolskih predmetov; 4.) proizvođa domače industrije; 5.) poljedelci za prodajo svojih pridelkov (izvzemši živine); 6.) finančni minister sme oprostiti od tega davka kmetijske in druge zadruge, ki po svojih pravilih ne razdeljujejo dobička, kakor tudi humanitarna in kulturna društva in ustanove.

To so prilično glavne točke te naredbe. Pripominjamo, da načrt te naredbe ni bil predložen finančnemu odboru.

Gospodarstvo.

= Gremij trgovcev opozarja vse trgovce ki imajo svoje uslužbence zavarovane pri okrajnih bolniških blagajnah, na naredbo deželne vlade za Slovenijo št. 410 v Uradnem listu št. 127 k ureditvi bolniškega zavarovanja delavcev na bivšem avstrijskem ozemlju kraljevine SHS. Glasom te izvršilne naredbe morajo vsi delodajalci vse svoje zavarovance naznaniti z novimi plačami najkasneje do 15. novembra t. l. okrajnim bolniškim blagajnam.

= **Gospodarski shod** sklicuje za nedeljo dne 7. t. m. združene kmetijske podružnice celjskega okrožja. Shod se bo vršil v Narodnem domu. Razpravljalo se bo o cenah živine in mleka.

= **Decentralizacija monopolne uprave.** Komisija, kateri je bilo poverjeno unificiranje monopolnega zakona, je končala svoje delo ter se izjavila za decentralizacijo monopolne uprave. Načrt zakona, ki ga je izdelala ta komisija, mora odobriti še upravni odbor monopolne uprave in finančni minister.

= **Sekvestrirana naša premoženja v Nemški Avstriji.** Naše poslaništvo na Dunaju je obvestilo našo vlado, da avstrijska vlada ni pripravljena ukiniti sekvestra nad imetjem naših državljanov, češ, da jugoslovanska vlada tudi ni dvignila sekvestra nad nemško-avstrijskim premoženjem. Ta renitentnost Avstrije je javno kršenje mirovne pogodbe, po kateri sekvestri v naši državi služijo kot garancija za izpolnitev sentzermenske mirovne pogodbe od strani Avstrije. Sekvestri nad našim premoženjem v Avstriji pa garantirajo samo plačilo privatnim tvežm od strani naših dolžnikov. Ti dolgovi pa so minimalni in se nikakor ne morejo kompenzirati z avstrijskimi obveznostmi. Doznava se, da bo pravosodno ministrstvo zahtevalo od zunanjega ministra, da odda o tem svoje mnenje.

= **Prometna pogajanja v Subotici.** V Subotici so se dne 4. t. m. sestali delegati naše in madžarske železniške direkcije. Pogajanja se tičejo uvedbe direktnih brzovlakov med Beogradom in Budimpešto ter med Zagrebom in Budimpešto.

= **Zadružni svet.** Kakor poroča hrvaško časopisje, uvajajo se pri poverjeništvu za narodno gospodarstvo neke reforme, ki so v skladu z zahtevami časa, ki zahteva čim večjo delitev dela. Agende, katere je doslej opravljal gospodarski odsek zagrebskega poverjeništv, so tako narasle, da se je pokazala potreba specializovanj in se bo ta doselek vsled tega razdelil na 4 sekcije: 1.) za poljedelstvo in travništvo; 2.) za gospodarske šole; 3.) za agrarno politiko, zadružništvo in statistiko; 4.) inšpektorat deželnih ekonomij in postaj. V zmislu načrta se je sklenilo, da se osnuje „Zadružni svet“, ki naj bo posvetovalni organ poverjeništv za na posvetovalni organ poverjeništv za narodno gospodarstvo v zadevah pospeševanja kmetijstva in stalna vez med centralnimi zadružnimi organizacijami in vlado. Ker zadružne organizacije nimajo strokovnega personala, zaprosile so nekatere poverjeništv za narodno gospodarstvo, da bi jim vlada dodelila na službovanje in dispozicijo gotovo število svojih gospodarskih uradnikov. Vlada je temu principielno pritrdila. Ti strokovni organi bodo imeli nalogo, da bodo seljakom-zadružnikom demonstrirali poizkuse z modernimi stroji, umetnimi gnojili, z požaltnjenimi semeni itd. Razen teh vzornih gospodarstev pri posameznih zadružah se namerava o priliki agrarne reforme nabaviti gotovo število objektov za ustanovitve županijskih in kotarskih gospodarskih postaj, da bodo poročevalci imeli objekt, na katerem bodo lahko praktično delovali. V Maksimiru se osnuje samostojen zavod za gojitev rastlin.

= **Zadružni Savez v Splitu** je v zvezi s Savezom hrvatskih seljačkih zadrug sklenil, da si zgradi lasten dom, v katerem bo nastanjena Zadružna banka kakor tudi stalna razstava poljedelskih strojev in poljedelskih pridelkov. Zgradba bo stala na enem najlepših delov mesta.

Borze 5. novembra

Zagreb. Današnja borza ima zaznamovati naravnost brezglavo rušenje efektov. Poset borze je bil jako slab in še ti so vsi prodajali, ne da bi bilo kupcev. Tečaji so zato močno nazadovali. Tako je padla Jugoslovanska banka za 25 K, Eskomptna za 25 K, Ljubljanska za 25 K, Jadranska za 100 K, Isis za 5 K, Trgovinska za 15 K itd. Devize: Berlin 192 do 193, Milan 540 do 560, Newyork 147.50 do 148.50, Pariz 925 do 930, Praga 164 do 166, Svica 2200. Dunaj 31.50 do 31.75. Valute: dolarji 147 do 147.50, avstrijske krome 34 do 35, rublji 100 do 108, češke

krona 160, francoski franki 910, napoleonori 500 do 505, marke 182 do 186, lej 222 do 227, italijanske lire 535 do 540.

Elektri.

Elektri.	amir blaga
Banka za Primorje	950 475
Banka za izpizino, obri in industrijo	415 480
Hrvatska osposobna banka	1400 1500
Brod na Savi	275 380
Trgovinska banka	245 270
Jadranska banka	1583 1950
Jugoslovanska banka	590 615
Narodna banka d. d.	1000 1015
Prva hrvatska št. d.	75 750
Reka pošt. banka	8000 9000
Srbska banka	400 415
Eksploatacija drva	1800 1700
Gorani	— 280
Narodni sum. industrija	— 370
Gutman	2000 21 0
Slavonia	— 1500

Dunaj, devize v prometu prometu: Zagreb 314 do 338, Budimpešta 95 do 103, Praga 534 do 538, Varšava 118 do 133. **Valute:** dinar 1275 do 1325, dolar 430, lira 1575, lej 710 do 715, lev 590, francoski frank 2750, švicarski frank 69.50 do 69.80, rubel 310, marka 619.50 do 624.50, funt 1500.

Elektri.

Elektri.	amir blaga
Avstr. krona	97.50
majska renta	97.50
Ovaka krona	69.50
V. Avstrijsko vojno pos.	29—
Trška srečja	1165—
K. d. d. zvešt. za trg. in industr.	1065—
Anglo-nem.	1180—
Bankovci	549—
Avstro-Ogrska banka	31 0—
Z. vuoventska banka	4897—
Državne železnice	1845—
J. v. železnica	3049—
Alpine-Montau	10400—
Prška železna industr.	797—
Bosanska zemeljska banka	1650—
Lejtan, papirica	—

Praga, devize: Berlin 116.25 do 117.75, Dunaj 18.50 do 19.50, Zagreb 60.25 do 61.25, Varšava 24.50 do 25.50, Budimpešta 18.25 do 19.25, jugoslovanske note 240 do 242, Amerika 92.50 do 93.50, Anglija 320 do 322, Svica 1467 do 1470, Francija 571.5 do 574.5, Italija 326 do 328.

Berlin, devize: Italija 282.20 do 286.80, London 277.70 do 278.30, Newyork 31.17 do 31.33, Nemška Avstrija 23.845 do 23.903, Praga 86.9 do 87.10, Budimpešta 16.25 do 16.87.

Zürich, devize: Berlin 7.875, Newyork 643, London 22.05, Pariz 39.10, Milan 22.70, Praga 6.90, Dunaj 1.85, Budimpešta 1.25, Varšava 1.60, Bukarešta 9.95.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 8/6 m nad morjem									
Dan	Čas opazovanja	Stanje ob opazovanju	Stanje predmetov	Vetrovi	Nabo	Temperatura	Relativna vlaga	Vislota oblakov	Drugo
4. nov.	7. ur.	757-9	3-7	sl. j. vzh.	obl.	—	—	—	—
5. nov.	14. ur.	736-3	5-2	brz. vzh.	—	—	—	—	—
5. nov.	21. ur.	738-1	8-3	—	—	—	—	—	—

Srednja večerjajna temperatura 5-6 normalna 6-1.

Vremenska napoved: Večinoma oblačno hladno vreme.

Solnce vzhaja danes ob 6-50 zahaja ob 4-56

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Mali oglasi.

Gostilna v mestu ali v prometnem kraju na deželi blizu železniške postaje, se vzame takoj v najem. Posredovalci določ nagrado. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Gostilna“. 405 5-3

Zaloga švicarskih ur in delov, zlatnine in srebrnine, vsa popravila izvršim skrbno, staro zlato in srebro kupujem. F. Korošec, urar, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 31. 227 52-7

Prvovrstni atelje za orkoslikarstvo FILIP PRISTOU, hotel Mailö, se priporoča. 223 10-5

Rupi se pisalni stroj, če dobro ohranjen. Naslov se izve v upravi „Jutra“.

Po zelo znižani ceni nova **dvekolesa, plašč, ovalni stroji** in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo **dvekolesa in razni stroji** pri **BATJELU, Ljubljana, Stari trg št. 28.** 822 11-7

Stanovanje v Ljubljani, ležabo v mestu, obstoječe iz dveh sob in pritlik, se zamenja za enako v Mariboru. Ponudbe poštno ležabo Ljubljana I. pod „Zračno“. 414 2-1

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-1

Bukova drva

žagana, najboljšje kakovosti, se vedno dobe 418 v Kolodvorski ulici št. 18. 4-1

Prodaj velika Sachs-Villatte-besednjaka

(enzyklopädisches Wörterbuch), francosko-nemško in nemško-francoski del, popolnoma novi knjigi. **Rimska cesta 17 I,** levo, od 13^{1/2} do 14^{1/2} ure. 420 2-1

Zopet pričnemo

prodajati po

trpežno češko volneno

vsako sredo in soboto brezkonkurenčnih cenah **sukno** in drugo manufakturno blago.

Po pošti razpošiljamo vsak dan. **Zahtevajte cenik!** Podjetje tkanin „Hermes“, Brata Vokač v Ljubljani, Selenburgova ulica 5, prvo nadstropje, nasproti pošta.

407 8-2

ERJAVEC & TURK trgovina z železnino

pri „Zlati lopati“
(prej Hamerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
147 nasproti križevniške cerkve. 26-8

Krompir

prvovrsten, zdrav, debel in trpežen, izvir
jugoslovanskih najboljših krajev, oddaja
družba „Jadran“
v Ljubljani, Dunajska cesta 9,
vsak dan v množinah od 200 kg dalje po
K 1-90 kilogram. Vreče za napolnitev se
morajo prinesiti s seboj. Pri večjem odjemu,
celih vagonov, cena po dogovoru. 3-3 6-6

CEVLJI

na debelo in na drobno, vse vrste moški,
ženski in otroški, delavski kakor tudi naj-
finjši vseh vrst po najnižjih dnevnikih
cenah se dobijo pri znani trdnici

ALEKSANDER OBLAT,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.
Tudi se pošilja po povzetju po vsem kraljestvu.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših ima
vedno v zalogi tovarna klobukov in
slamnikov 152 13-8

Franc Cerar v Stobu

postaja in izdelava postaje Dornale pri Ljubljani.
Prevzema tudi vsa tozadevna dela ter po-
pravlja in preo likuje po najnovejši modi
V Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-
derniziranje trdnice Kovačević & Tršan
v Prešernovi ulici št. 5, kjer so tudi
vsi vzorci vedno na razpolago.

Več kolporterjev

sproje tako
oprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagoviti poslužiti trdnice:
Prva haloška trgovina z vinom
Ante Korenjak in drug pri Sveti
Barbari v Haložah. 36 11

Tehnične potrebsčine

priporočila 86 13-10
Odon Koutny
Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Amerikansko strojno olje

Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje „izredno težko“;
olje za cilindre;
olje proti prahu. 57 104-19

Glavna zaloga:
Medić, Rakove & Zankl, d. z. o. z.
prej A. Zankl sinovi.

Iščem kočijaža

pridnega, ki bi lahko takoj vstopil v službo.

Ponudbe sprejema: 417 3-1

Em. Ebenspanger-a sin, Bjelovar.

MARIJA TIČAR

= Ljubljana =
Šelenburgova ulica

Tovarniška zaloga
šolskih potrebščin,

papirja 110 10
in razglednic.

Zastopstvo prvih konfekcijskih tovarn
— iz Prostejova (Češkoslovaška) —

Glavna zaloga za kraljestvo SHS

Fran Derenda, Ljubljana

nudi po primerno znižanih cenah bogato zalogo vsakovrstne
konfekcije za gospode, fante in dečke ter za vsako-
vrstne delavske sloje. 125 8

Trpežno blago.

Samo na debelo.

„PANONIA“ v Ptuj

izdeluje po konkurenčnih cenah z modernimi ameriškimi stroji vseh vrst
vijake, dele strojev in aparatov, vrši popravila
teh ter dobavi iz inozemstva industrijalne izdelke. 347 1-8

COSULICH-LINE Trst-Amerika
New York-Buenos-Ayres-Rio di Janeiro
Santos-Montevideo. 94 17-10
Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov
za potnike iz Slovenije edinole pri:
SIMON KMETEC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.

Usnjarska tovarna Carl Pollak v Ljubljani
izdeluje zopet priznано najboljša usnjata
gonilna jermena
za vsakovrstne stroje in pogone,
kože za prevleko mobilij
specialnega stroja in najokusnejših vzorcev. 572 4-6

„JADRAN“

d. z. o. z. 21 104-23
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9
ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično orobe, banoško in lastne mletve, koruzo, oves,
pšenične otrobe, proseno kašo, ješprenj, sladkor češki
v kockah, ameriškanski, Java kristal beli, kavo, naj-
finjši namizno jedilno olje, testenine, riž, Ceylon-čaj,
popper v zrnu, sol, morsko in nemško-belo, petrolej, belo
čiščen, bosanske slive vseh vrst, čebulo makovsko,
orehe, krompir in različno drugo blago, tudi sukno
in manufakturno perilno blago, čevlje, moške, ženske
in deške, izborna blago v vseh številkah, oddaja se le
v večjih množinah.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Angleška sekcija plebiscitne komisije v Celovcu

prodaja

7 osebnih avtomobilov, 8 motornih
koles in 2 tovarna avtomobila

in sicer:

2 limuzine tipa Talbot-Darracq, 16 HP.,
modre barve, z 6 sedeži, samopogonom,
električnimi svetilkami, nikljastim oko-
vom, širokimi kolesi, kompletnim orodjem,
garnituro na kolesih, kakor nove, stalno
v porabi.

2 odprta voza, tipa Talbot-Darracq,
16 HP., s 5 sedeži, samopogonom, elek-
tričnimi svetilkami, nikljastim okovom,
modro barvana, z orodjem in kompletno
garnituro koles, v izvrstnem stanju.

8 motornih koles, tipa Triumph, 3 3/4 HP.,
z orodjem, ozkimi kolesi in ventili, v do-
brem stanju.

Zračne cevi in plašče, ki spadajo k tipu
Fiat, model 2, 15 do 20 HP., k tipu Fiat
tovorni avto model 15 Ter., 25 HP. ter
k tipu Talbot-Darracq, 16 HP., kakor tudi
posamezne dele, spadajoče k navedenim
tipom.

3 odprte potovalne avtomobile tip
Fiat 2, 15 do 20 HP., 1 sivo, 1 zeleno,
1 belo barvan, v izvrstnem stanju, kom-
pletne, s Fiat električnimi svetilkami,
cevmi in plašči, ognjevarstveno pri-
pravo, orodjem, stekleno ploščo proti ve-
tru, streho itd.

2 tovarna avtomobila tip Fiat 15 Ter.,
35 HP., kompletna, s platneno streho,
ozkimi kolesi, ognjevarstveno pripravo,
generatorjem, svetilkami, orodjem itd. v
izvrstnem stanju. 392 7-7

Avtomobili in motorna kolesa se lahko upo-
gledajo v četrtek, petek in soboto, dne
4., 5. in 6. novembra. Oferti za ta vozila
se zaključijo v torek 9. novembra.
Po 9. novembru vložene ponudbe se ne
bodo upoštevale. Ponudbe se morajo gla-
siti samo v angleških funtih (sterlingih)
ali francoskih frankih.

Pivovarna „UNION“ Ljubljana-Spodnja Šiška

priporoča svoje izborna pivo v sodnih in stekle-
nikah. Dobe se tudi tropine in sladne cime, ki
so kot živinska piča zelo priporočljive. 43 52-11

Telefon št. 311. Brzjavni naslov: Pivovarna, Ljubljana.